

BUDNI BUDIMO...

Čini se da se danas što god pisali o svetoj glazbi malo koga dotiče i dira i rijetki se potrudu nešto pročitati i shvatiti o toj temi i o tim problemima. Uspavano smo društvo na svim područjima, pa i na tome. Nažalost tako je bilo prije, a tako je i sada. O jednom detalju naše sporosti svjedoči Janko Barle, svećenik i kanonik zagrebačke nadbiskupije, koji 1914. godine piše u uvodniku *Sv. Cecilije* kako sporo dolaze neke stvari do nas. Tako spominje papu Pija X. koji objavljuje svoj poznati *motu proprio* 1903. pod naslovom *Tra le sollecitudini*, vrlo važan dokument za obnovu liturgijske glazbe, koji do hrvatskih vjernika dolazi tek četiri godine kasnije, 1907. godine. U istom uvodniku autor tvrdi da po pitanju uređenosti svete glazbe zaostajemo za susjednim narodima više desetljeća. Dijelom možemo razumjeti sporost informacije onoga vremena. Danas ne bi trebalo biti tako. Situacija se promijenila, imamo puno toga čega

u Barleovo vrijeme nije bilo i zato bi trebalo iskoristiti te mogućnosti. Imamo Institut za crkvenu glazbu kao visokoškolsku ustanovu, Društvo crkvenih glazbenika koje ima bogat notni fond na svojim stranicama, časopis *Sv. Ceciliju*, koji nažalost nema veliku tiražu. Izlazi samo dva puta godišnje i jedva da može što pokrenuti. To je ustvari časopis za buduća vremena. Netko će nakon 20, 30 ili više godina pronaći te brojeve pa će reći: 'Evo u ono vrijeme već se pisalo vizionarski o tim i tim problemima u časopisu.' Slično kao što i mi danas nalazimo u starim brojevima *Sv. Cecilije* vrijednih, poučnih i vizionarskih članaka i eseja. Ono što mijenja danas svijet jest brza informacija koja se još brže širi. Trebalo bi smisliti neki portal ili slično i preko toga pisati i širiti informaciju o svetoj glazbi, o crkvenim uredbama, o vrijednosti istinske crkvene glazbe pod teološko-pastoralnim i glazbenim vidom. Uputiti brzu

uvodnik

kritiku na neko izvođenje i slično. Toliki su voditelji i animatori crkvene glazbe po našim župama i gradovima koji nemaju pojma da uopće postoje neki službeni dokumenti Drugoga vatikanskoga sabora o svetoj glazbi, a kamoli da bi znali što u njima piše. Svećenici i laici koji su studirali teologiju i u čijem je programu i osnovna crkvenoglazbena kultura čuli su mnoge informacije, ali nažalost sve se brzo zaboravlja i jednostavno ih nosi ritam suvremenoga života sa svim lijepim i manje lijepim stvarima. Smatra se da to nije toliko bitno i da je za to odgovoran netko drugi. Redovito se misli da je sveta glazba stvar koja zanima crkvene glazbenike, orguljaše i da su oni odgovorni za taj segment liturgije, međutim zaboravlja se da u nas malo crkvenih, školovanih glazbenika vodi pjevanje po župama, nego je još uvijek velika većina onih koji toj glazbi pristupaju kao i bilo kojoj drugoj vrsti glazbe. Vještina i glazbena spretnost nisu dostatni za crkvenu glazbenu kompetentnost. Sposobnost osjećati bilo liturgije, osjećati bilo liturgijske godine, osjećati bilo pučke popijevke, bilo crkvenoga moteta, himna, psalma, hvalospjeva i litanjskih oblika ne stječe se samo tako, nego ozbiljnim studijem i dugom praksom. Gledamo li što se na Zapadu zbiva glede toga, možemo reći da se još dobro držimo. Narod nam još pjeva, pjeva napamet, osobito marijanske pjesme, i to je pohvalno i za primjer drugima. Međutim da ima dekadentnih pojava očito je i toga moramo biti svjesni, a znamo iz povijesnih iskustava kad neka dekadencija započne, ili se mora zaustaviti ili će otići do kraja. Nisu baš ohrabrujući primjeri iz nekih nama susjednih zemalja poput susjedne Italije gdje se mogu naći članci koji počinju ovakvim rečenicama: *Katolička je Crkva nijema – više ne pjeva, a kad pjeva, to čini loše, profanira na taj način liturgiju; golema je invazija raznih udaraljka u crkve; nedostaju pravi pjesnici, a katoličke izdavačke kuće objavljuju tekstove koji su prikladni-*

ji za Sanremo nego za crkvu; pape više ne pjevaju, kao ni mnogi svećenici; treba zaustaviti lošu glazbu u crkvama itd. (Sandro Cappelletto, *Compositori cattolici in rivolta: »Basta brutta musica in chiesa«* u: La Stampa, Roma 2019.). Ne bi bilo dobro da za nekoliko godina i u nas takve pojave postanu sasvim normalna stvar, ali na tom smo putu da bi i nas mogla zahvatiti praksa nedolične glazbe koja nagrđuje liturgijsko slavlje i crkveni prostor. Neki se svećenici malo opuste pa dopuštaju pjevanje svjetovnih pjesama u crkvama. Koliko god bile one lijepe, drage, rodoljubne, krajevne, srcu mile, ipak njihovo mjesto nije crkva, Božji hram. Takvim postupcima događa se neizbježna profanacija svetoga prostora koja ulazi na mala, a polako će i na velika vrata. Ozbiljnost vjerske poruke ne bi trebalo karikirati lošom glazbom, glazbom koja suviše ili potpuno imitira svijet zabave, hedonizma, opijenosti i slično. Činimo li to, nismo ni svjesni koliko izvrćemo narav pobožnosti, sabranosti i molitve koju je stara glazba poticala ili se barem trudila da to čini. Senzibilizirati vjerničku populaciju za taj tako važan segment koji obraća ljudsko srce i usmjerava ga od zemlje u božanske visine ne mogu učiniti samo crkveni glazbenici ili oni koji se time usput bave, nego to treba krenuti od najviših crkvenih služba, biskupa, svećenika, đakona, redovnika, redovnica i kateheta. Već su stari kineski vladari slali izvidnike u problematične pokrajine carstva da bi ih informirali što pjevaju i kakvu glazbu prakticiraju i prema tome se dijagnosticirao stupanj dekadentnosti društva. I naša sveta glazba može biti znak i simbol nebeske, božanske glazbe i simbol snažne i nepokolebljive vjere, a može biti i znak površne, prolazne i nimalo življene vjere ili čak znak bolesne i iskrivljene vjere. Da nam se to ne dogodi, budni budimo dok je još vrijeme i dok eventualna zastranjenja ne metastaziraju.

M. Martinjak